

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Емил Асенов от Университета за национално и световно стопанство на дисертационния труд на Цветелина Емилиянова Симеонова на тема: „**Финансиране на екологичната сигурност (в контекста на банковата система)**“

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8.Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“ в Университета по застраховане и финанси

1. Общо представяне на получените материали

Със заповед № 34 от 13.01.2026 год на Ректора на Университета по застраховане и финанси съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационния труд на Цветелина Емилиянова Симеонова, на тема: „**Финансиране на екологичната сигурност (в контекста на банковата система)**“ за присъждане на образователната и научна степен (ОНС) „доктор“ в професионално направление (ПН) 3.8. Икономика, докторска програма „Финанси, застраховане и осигуряване“ в Университета по застраховане и финанси

Във връзка с процедурата кандидатът е представила дисертационен труд и автореферат, автобиография, информация за научни публикации, приноси, и за изпълнението на националните минимални изисквания за присъждане на ОНС „доктор“ по ПН 3.8 Икономика, залегнали в Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане.

2. Кратки биографични данни за кандидата

Цветелина Емилиянова Симеонова е дългогодишен банков специалист с над двадесет години професионален опит в областта на кредитния анализ, управлението на риска и финансовия контрол . От 2015 г. заема длъжността Ръководител отдел „Кредитен контрол“ в Сектор „Риск“ на Юробанк България АД (Пощенска банка), Централно управление, където координира кредитната политика, мониторинга на кредитния риск, отчетността и контрола на качеството на банковия портфейл . Предходният ѝ професионален път също е изцяло свързан с управление на риска и корпоративно кредитиране в банковия сектор .

Тя е магистър по финанси (банково дело) , притежава и магистърска квалификация, свързана с екологична сигурност, и е докторант в Университета по застраховане и финанси с дисертация на тема „**Финансиране на екологичната сигурност (в контекста на банковата система)**“ .

Професионалният ѝ опит в областта на кредитния риск, провизионния процес и вътрешния банков контрол е пряко свързан с тематиката на научните ѝ изследвания, което формира силно и последователно съчетание между практика и академична разработка в областта на устойчивото финансиране и управлението на екологичните рискове в банковата система.

3. Характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е в общ обем от 322 страници, от които 286 страници основен текст и 36 страници използвана литература. В разработката са включени 38 фигури и 33 таблици, а библиографията съдържа над 300 източника на български и английски език, което свидетелства за задълбочена теоретична подготовка и широка изследователска база.

Темата на дисертацията е актуална в контекста на климатичните промени, влошаването на състоянието на околната среда и нарастващата интеграция на устойчивостта във финансовата архитектура. В увода е аргументирана трансформацията на понятието „сигурност“ и необходимостта банковата система да бъде разглеждана като активен участник в устойчивия преход. Подчертано е значението на банковия сектор за реалната икономика в България и ролята му в изпълнението на ангажиментите, свързани с Европейския зелен пакт.

Обект на изследването е взаимодействието между банковата система и екологичната сигурност в условията на преход към нисковъглеродна икономика, а предметът обхваща методологическите подходи, каналите, механизмите и инструментите, чрез които банките участват във финансирането на екологичната сигурност.

Основната цел е изграждане на цялостна теоретико-емпирична рамка за оценка и дефиниране на банковото финансиране като фактор за екологична сигурност, като тази цел е ясно реализирана в структурата на труда.

Централната изследователска теза е, че банковата система може да играе стратегическа и трансформираща роля за финансирането на екологичната сигурност при наличие на адекватни регулаторни механизми и иновативни финансови инструменти. В съответствие с нея са формулирани десет изследователски хипотези, обхващащи валидността на екологичната сигурност като аналитична рамка, интеграцията на екологичните рискове в управлението на кредитния риск, ролята на ESG критериите, влиянието на регулаторната среда и значението на иновативни модели като смесено финансиране и сценарийни подходи. Задачите на изследването произтичат последователно от целта и тезата и включват изграждане на теоретична рамка, систематизация на подходите, анализ на регулаторната среда и емпирично изследване в международен и национален контекст.

Съдържанието на дисертационния труд е структурирано в три последователно обвързани глави. Първата глава разглежда теоретико-методологичните основи на банковото финансиране на екологична сигурност, включително глобалните рискове, климатичните промени, екологичните рискове като източник на системен финансов риск, двойната същественост и еволюцията на понятието „екологична сигурност“. Направено е ясно

разграничение между екологична сигурност, екологична устойчивост и устойчиво развитие, което осигурява концептуална яснота и формира основата на последващия анализ.

Втората глава е посветена на методологическите и приложни аспекти на банковото финансиране на екологична сигурност. В нея са систематизирани съвременни подходи и инструменти, включително ESG подход, подход, основан на риска, подход, съобразен с Таксономията на ЕС, финансиране, базирано на въздействието, смесено финансиране, както и аналитични модели за оценка на тяхната регулаторна, институционална и финансова приложимост. Извършена е систематизация на каналите, механизмите и инструментите за банковото финансиране, което осигурява яснота при разграничаването на различните нива и форми на финансиране.

Третата глава съдържа емпиричен анализ на банковото финансиране на екологична сигурност чрез сравнителен анализ по юрисдикции, включително ЕС, САЩ, Великобритания, Китай, Япония, Индия и Бразилия. Разработени са модели за регулаторна съвместимост и за анализ на зелени банкови инструменти, както и сравнителни анализи между зелено финансиране и макроикономически и екологични индикатори. В частта, посветена на България, са анализирани регулаторната рамка, ролята на БНБ и използваният инструментариум, като са разработени индекси за оценка на банковото участие и е извършен SWOT анализ, свързан с интегрирането на екологичните рискове.

В цялост дисертационният труд се характеризира с логическа последователност, ясно разграничаване на понятия и систематичен аналитичен подход, подкрепен с модели, таблици и сравнителни анализи, което обуславя висока степен на научна издръжаност и методологическа яснота на разработката.

4. Научни и практически приноси

Дисертационният труд съдържа съществени научни и научно-приложни приноси. Сред тях се откроява концептуалното дефиниране на екологичната сигурност и нейното прилагане като аналитична рамка в банковото финансиране, систематизирането на методологическите подходи за финансиране, разработването на оригинални индекси и модели, както и извършването на сравнителен регулаторен анализ по юрисдикции. Практическата значимост се проявява в предложените политики и инструменти за българската банкова система.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка със дисертационния труд, са представени следните статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове:

1/ „Програма „Хоризонт“ 2020 – Европа с фокус върху иновациите“.

Симеонова, Цветелина. „Програма „Хоризонт“ 2020 – Европа с фокус върху иновациите“.

VUZF Review, no.3, 2019, pp. 29-39

Simeonova Tsvetelina. "Horizon 2020 Program – Europe with a Focus on Innovations". VUZF Review, no.3, 2019, pp. 29-39

Link: <https://www.neliti.com/publications/324112/horizon-2020-program-europe-with-a-focus-on-innovations>

2/ „Ролята на Програма „Лайф“ в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ на ЕС“

Симеонова, Цветелина. „Ролята на Програма „Лайф“ в изпълнение на Стратегия „Европа 2020“ на ЕС“. VUZF Review, no. 3, 2019, pp. 40-49.

Simeonova, Tsvetelina. "The Role of Life Programme for Europe 2020 EU Strategy Implementation." VUZF Review, no. 3, 2019, pp. 40-49.

Link: <https://www.neliti.com/publications/324118/the-role-of-life-programme-for-europe-2020-eu-strategy-implementation>

3/ „Екологични инвестиции с въздействие – трайно ли сме стъпили на правилния път?“

Simeonova, Tsvetelina. "Environmental Impact Investments – Have We Sustainably Stepped on the Right Path?" VUZF Review, no. 3, 2019, pp. 87-96.

Симеонова, Цветелина. „Екологични инвестиции с въздействие – трайно ли сме стъпили на правилния път?“ VUZF Review, no. 3, 2019, pp. 87-96.

Link: <https://www.neliti.com/publications/324116/environmental-impact-investments-have-we-sustainably-stepped-on-the-right-path>

6. Преценка за изпълнение на минималните национални изисквания

Справката за изпълнението на минималните национални изисквания за придобиване на ОНС „Доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика от Цветелина Симеонова показва, че тя е постигнала 80 точки.

7. Автореферат

Представеният автореферат се състои от 42 страници. В него коректно е отразено съдържанието и проблемите в дисертацията, налице е съответствие с получените резултати в нея.

8. Критични бележки, въпроси и препоръки

По повод на представения дисертационен труд бих постави следните два въпроса към кандидата:

- Първият въпрос е свързан с разработените от Вас индекси BEFI, GBPI и CBEI и тяхното приложение в контекста на финансовия контрол и надзор. Кои критерии в структурата на тези индекси имат най-голяма тежест върху крайните резултати и как бихте оценили възможността те да бъдат използвани като инструмент за надзорен анализ и финансов контрол от страна на регулаторните органи, особено при съществена промяна в регулаторната среда в България?
- Вторият въпрос засяга установеното в труда несъответствие между наличния потенциал на банковата система за финансиране на екологична сигурност и реално

използваните инструменти. Въз основа на извършения от Вас регулаторен и институционален анализ, кои конкретни промени в рамката на регулиране, надзор и институционално взаимодействие бихте определили като приоритетни, за да се преодолее този разрыв в българския контекст?

Въпреки високото качество на разработката могат да бъдат отправени някои конструктивни препоръки. В отделни части теоретичният обзор е твърде обстоен и при бъдещи публикации би могъл да бъде по-синтезиран, с по-силен фокус върху аспектите, свързани с интегрирането на екологичните рискове в системите за финансов контрол и надзор. Разработените индекси и модели биха могли да бъдат допълнително валидирани чрез по-разширен времеви хоризонт и допълнителни иконометрични изследвания, което би позволило по-ясна оценка на тяхната устойчивост и приложимост като инструментариум в практиката на банковия контрол и управлението на риска.

Тези бележки не намаляват научната стойност на труда, а по –скоро очертават възможности за неговото по-нататъшно развитие и задълбочаване в посока на връзката между устойчивото финансиране и механизмите на финансовия контрол

Заключение

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на неговото приложение. Представените материали и дисертационни резултати напълно отговарят на специфичните изисквания на Правилника за приемане и обучение на докторанти в Университета по застраховане и финанси.

Дисертационният труд показва, че кандидата Цветелина Симеонова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по Професионално направление 3.8. Икономика, като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания.

Предвид на посоченото давам своята положителна оценка на проведеното изследване, представено от дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Цветелина Симеонова в Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление ,3.8. Икономика.

София.11.02.2026 год.

Подпис:

/ проф. д-р Емил Асенов/